

*Mamai ir Tėčiui,
Joeliui, Benui ir Jesse'ui*

Berniukas rašo žodžius

Tavo galas negyva mėlyna kareitaitė.

– Ploni, tu matei?

– Ką tokio?

– Nieko.

Tavo galas negyva mėlyna kareitaitė. Jokios abejonės. Tavo. Galas. Jokios abejonės. Negyva. Mėlyna. Kareitaitė.

*

Įtrūkis Plonio automobilio priekiniame stikle primena aukštą, berankį, pagarbiai galvą nulenkusį žmogų. Įtrūkis Plonio automobilio priekiniame stikle primena Plonį. Valytuvai lanku subraukė įsisenėjusį purvą į mano, keleivio, pusę. Plonis sako, kad aš geriausiai įsiminsiąs savo gyvenimo detales, susiedamas atsitikimus ir reginius su savo turimais daiktais ar daiktais, kuriuos realiame gyvenime dažnai galiu pamatyti, užuosti ar paliesti. Su savo kūnu, su tuo, kas ant kūno, kas miegamajame, kas virtuvėje. Šitaip vienu metu įsiminsiąs du dalykus.

Šitaip Plonis atsilaikė „Tamsiojoje“. Šitaip Plonis toje požeminėje vienutėje išliko gyvas. Viską jis matė ir suvokė dviprasmiškai: kaip *čia*, tai yra ten, kur tuomet buvo, Bogo kelio kalėjimo Antrojo korpuso kameroje Nr. D9, ir kaip *ten*, beribėje, atviroje visatoje, išsiskleidusioje jo galvoje ir širdyje. *Čia* buvo tik

keturios žalios betoninės sienos, juodų juodžiausia tamsa ir jo vienišas nejudantis kūnas. Prie sienos privirintas geležinis gulto rėmas, aptrauktas plieniniu tinklu. Dantų šepetėlis ir rūbinės kalinio šliurės. Bet vos tik prižiūrėtojas pro angą kameros duryse be žodžių įstumdavo puodelį apgižusio pieno, Plonis persikeldavo *ten*, į Ferni Grouvą, Brisbano priemiestį, kur ketvirtajame dešimtmetyje jis, jaunas, išstypęs ūkininko samdiny, melždavo karves. Randas ant dilbio primindavo važinėjimąsi dviračiu vaikystėje. Ruda dėmė ant peties perkeldavo į Sanšain Kousto paplūdimius. Patrins – ir jis jau dingęs. Kalinys, ištrūkęs iš kameros Nr. D9, joje sėdėdamas. Apsimetęs laisvas, tik niekur nebėgdamas, jausdavosi beveik taip pat, kaip prieš įbrukamas į šią vienutę, kai buvo išties laisvas, tačiau priverstas bėgti ir bėgti.

Maigydamas krumplių gūbrius ir slėnius, jis persikeldavo *ten*, į kalvas toli už Gold Kousto, persikeldavo iki pat Springbruko krioklių, ir šaltas plieninis kalėjimo gultas pavirsdavo vandens nugludintu kalkakmeniu, o šaltos betoninės vienutės grindys po basomis jo kojomis – vasarošilčiu vandeniu, kuriame galėdavo pamirkyti kojų pirštus, o palietęs suskirdusias lūpas prisimindavo, ką jautė, kai prie jų priglusdavo švelnios, puikios Airinės lūpos, prisimindavo, kaip gaivinantis jos bučiny nuplaudavo visas jo nuodėmes ir kančias, nuplaudavo taip švariai, kaip jo kūną nuplaudavo ant galvos krintantis baltas nuo putų Springbruko krioklio vanduo.

Man gerokai neramu, kad pradėdų pasiimti tomis Plonio kalėjimo fantazijomis. Įsivaizduoju Airinę, išsitiesusią ant to didžiulio šlapio, samanoto, pažaliavusio akmens, nuoga, šviesiaplaukę, kikenančią nelyginant Merilina Monro, atmetusią galvą, nesivaržančią, valdingą, bet kokio vyro visatos šeimininkę,

svajonių sargę, praeities viziją, padedančią išverti dabartį ir kol kas palikti ramybėje aštrų kontrabandinį peilį.

– Aš buvau brandaus proto, – nuolat sako Plonis.

Todėl jis ir atsilaikė „Tamsiojoje“, Bogo kalėjimo požeminiame karceryje. Į tą viduramžišką vienutę buvo įkištas pusei mėnesio, kuomet Kvynslande tvyrojo baisūs karščiai. Valgyti per pusę mėnesio gavo puskepalį duonos. Gerti – keturis ar penkis puodelius vandens.

Plonis sako, kad pusė Bogo kalėjimo bendrų, patekę į „Tamsiąją“, po savaitės būtų numirę, nes pusė bet kokio kalėjimo įnamių, kaip, beje, ir pusė bet kokio didesnio miesto gyventojų pasaulyje, yra vaikiško proto. O brandaus proto suaugęs žmogus gali keliauti kur panorėjęs.

„Tamsiojoje“ Plonis miegodavo ant šiurkštaus kokosų pluošto demblio, ne didesnio už kilimėlį, ne ilgesnio už jo, ilgakoją, blauzdą. Pasak Plonio, jis kiekvieną dieną guldamasis ant to demblio pasiversdavęs ant šono, susiriesdavęs taip, kad keliai įsiremdavę į krūtinę, užsimerkdavęs, praverdavęs Airinės miegamojo duris, šmurkštelėdavęs po balta Airinės antklode, švelniai priglusdavęs visu savo kūnu prie josios, dešine ranka apglėbdavęs porceliano baltumo Airinės pilvą ir šitaip praleidęs visą pusę mėnesio.

– Susirieti kaip meška ir snūduriuoji, – sako jis. – Ir taip jauku man būdavo tame prakeiktame požemyje, kad visiškai nesinorėjo iš jo išlįst.

Plonis sako, kad aš, nors ir vaikas, esąs brandaus proto. Man dar tik dvylika metų, tačiau, Plonio nuomone, galįs drąsiai klausytis ir žiaurių istorijų. Plonio nuomone, aš turįs išgirsti pasakojimus apie kalėjime žagintamus vyrus ir apie vyrus, kurie nusi-suka sprandus leisdamiesi sumazgytų paklodžių virve ar praryja

aštrias metalo nuolaužas, kad šios išdraskytų jiems vidurius ir užtikrintų savaitę atostogų saulėtoje Brisbano Karališkojoje ligo-ninėje. Man regis, jis kartais persūdo minėdamas detales, krau-ją, po išžagavimo purškiantį iš subinių, ir panašiai.

– Čia kaip šviesa ir tamsa, vaikelai, – sako Plonis. – Nejmano-ma išsisukt nei nuo šviesos, nei nuo tamsos.

Aš turįs išgirsti pasakojimus apie kalinių ligas ir mirtis, kad suvokčiau, kokį poveikį daro prisiminimai apie Airinę. Plonis sako, kad aš galįs drąsiai klausytis žiaurių istorijų, nes mano fi-zinis amžius esąs niekis, palyginti su mano dvasiniu amžiumi, kurį jis pamažu apribojo esant tarp šešiasdešimties su trupučiu ir senatvinės silpnaprotystės. Prieš keletą mėnesių, sėdėdamas ši-tame pačiame automobilyje, Plonis pasakė, kad mielai gyventų su manimi vienoje kalėjimo kameroje, nes aš klausąs ir įsimenąs, ką išgirdęs. Kai jis mane taip didžiai pagerbė pavadindamas ka-meros draugu, mano skruostu nuriedėjo viena vienintelė ašara.

– Verkti sausomis akimis negerai, – pasakė jis.

Nesupratau, ar jis turi omeny save, ar mane. Pravirkau pusiau iš pasididžiavimo, pusiau iš gėdos, nes nesu vertas, jei žodis „ver-tas“ šiuo atveju tinkamas, kalėti kartu su juo.

– Atsiprašau, – pasakiau, apgailestaudamas dėl tos ašaros.

Jis gūžtelėjo pečiais.

– Ne paskutinįkart verki, – pridūrė.

Tavo galas negyva mėlyna kareitaitė. *Tavo galas negyva mėlyna kareitaitė.*

*

Mano kairiojo nykščio nage patekančio balkšvo mėnulio forma man primins Plonio automobilio priekiniame stikle valytuvo lanku nubrauktą seną purvą, ir visados, pažvelgęs į tą balkšvą

mėnulį, prisiminsiu tą dieną, kai Arturas Plonis Halidėjus, garbiausias visų laikų kalėjimo bėglys, nuostabusis, nepagaunamasis Bogo Hudinis, mokė mane – Ilajų Belą, senio dvasios ir brandaus proto berniuką, tinkamiausią kandidatą į kalėjimo kameros draugus, berniuką, duodantį valią ašaroms, – vairuoti jo surūdijusį tamsiai mėlyną automobilį „Toyota Land Cruiser“.

Prieš trisdešimt dvejus metus, 1953 metų vasarį, po šešias dienas Brisbano Aukščiausiajame teisme trukusio teismo proceso teisėjas, pavarde Edvinas Džeimsas Drotonas Stanlis, nuteisė Plonį kalėti iki gyvos galvos už tai, kad 45 kalibro koltu žiauriai, mirtinai uždaužė taksi vairuotoją, pavarde Atolas Makauanas. Spauldoje Plonis visada vadinamas taksisto žudiku.

Aš jį vadinu savo aukle.

– Sankaba, – sako jis.

Plonio kairė šlaunis įsitempia jam spaudžiant sankabos pedala sena, saulės nurudinta koja, išvagota septynių šimtų penkiasdešimties raukšlių, nes jam galėtų būt septyni šimtai penkiasdešimt metų. Sena, saulės nurudinta kaire ranka Plonis stumteli pavarų svirtį. Jo savadarbė suktinė, kuri smilkdama geltonuoja, pilkėja, galop pajuosta, vos laikosi seilėtame burnos kamputyje.

– Laaaisva.

Žvelgdamas į įtrūkį priekiniame stikle regiu savo brolių, Ogas-tą. Regiu jį, sėdintį ant mūsų rudos plytinės tvoros, dešinės rankos smiliumi dailiraščiu rašantį savo gyvenimo istoriją, raižantį žodžius gryname ore.

Berniukas rašo gryname ore.

Berniukas rašo ore taip, kaip, anot mano seno kaimyno Džino Kriminzo, pianinu skambindavęs Mocartas, tarsi kiekvieną žodį nelyginant kokį siuntinį gautų gatavai paruoštą iš kažkur anapus jo neramos sąmonės. Ne bloknoto ar rašomosios mašinėlės

popieriuje, o tuščiam ore, toje materijoje, kurios nematai, tiktai tiki esant ir gal net nežinotum, kad ji egzistuoja, jei ne vėjas, kartais bloškiantis ją tau į veidą. Viską – pastabas, apmąstymus, dienoraščio įrašus – jis rašo gryname ore, mosikuodamas ištiestu smiliumi, nuolat mirkydamas pirštą stikliniame neišsenkančio nematomo rašalo inde, rašydamas raides ir sakinius tuštumoje, tarsi jam rūpėtų ir išsakyti, ką galvoja, ir kad jo pasakojimas išnyktų erdvėje. Žodžius laikyti galvoje nekas. Visada geriau juos išsakyti.

Kairėje rankoje berniukas laiko princesę Lėją. Nuolat ją nešiojasi. Prieš pusantro mėnesio Plonis mudu su Ogastu buvo nusivežęs į Jatalos įvažiuojamąjį kino teatrą pasižiūrėti visų trijų „Žvaigždžių karų“ filmų. Mes žavėjomės ta tolima galaktika, sėdėdami šito „Land Cruiserio“ kėbule, galvas atrėmę į pripūstus vynmaišius, šie savo ruožtu rėmėsi į seną, sugedusia žuvimi atsiduodančią krabų gaudyklę, kurią Plonis laikė kėbule šalia žvejybos reikmenų dėžės ir senos žibalinės lemos. Tą naktį virš pietryčių Kvynslando švietė tokia galybė žvaigždžių, kad „Tūksantmečio sakalui“ skriejant ekrano krašto link man vieną akimirką pasivaideno, kad jis, ko gero, ims ir įskries tarp mūsų akių žvaigždžių, šviesos greičiu nusileis tiesiai į Sidnėjų.

– Tu klausai? – rikteli Plonis.

– Klausau, klausau.

Netiesa. Iš tikrųjų aš niekad nesiklausau, kaip derėtų. Amžinai užsigalvojęs apie Ogastą. Apie mamą. Apie Lailą. Apie Plonio akinius, lygiai tokius kaip Badžio Holio. Apie galias raukšles Plonio kaktoje. Apie jo keistą eigastį po to, kai 1952 metais persišovė koją. Apie tai, kad, kaip ir aš, jis turi laimę nešantį šlaką. Apie tai, jog patikėjo manimi, kai pasakiau, kad manasis laimę nešantis šlakas turi galios, kad jis man daug reiškia,

kad susinervinęs, išsigandęs ar sutrikęs pirmučiausia instinktyviai žvilgteriu į tą tamsiai rudą šlaką ant dešinės rankos smiliaus krumplio. Ir man palengvėja. Atrodo, nesąmonė, Ploni, sakiau. Atrodo, kvailystė, Ploni, sakiau. Tačiau jis parodė savo paties laimę nešantį šlaką, iš tikrųjų beveik apgamą, ant dešinės rankos riešo, tiesiai ant atsikišusio gumburo. Sakė spėjus, kad gali būti piktybinis, bet tai esąs laimę nešantis šlakas ir jis neprisiverčias jo išpjauti. Kameroje Nr. 9, sakė, tas šlakas jam tapęs tikra šventenybe, nes priminė šlaką Airinės kairės šlaunies vidinėje pusėje, aukštai, visai netoli nuo josios slapčiausios vietelės, ir jis mane patikino, kad ir aš kada nors susipažinsiu su ta nepaprasta vieta moters šlaunies vidinės pusės viršuje ir patirsiu tą pat, ką juto Markas Polas, pirmą kartą pirštais čiupinėdamas šilką.

Tas jo pasakojimas man patiko, ir aš Ploniui papasakojau, kad pirmą kartą pamačiau šitą šlaką ant dešinio smiliaus būdamas kokių ketverių metų, ir tai yra vienas ankstyviausių mano prisiminimų. Vilkėjau geltonus marškinius rudomis rankovėmis ir sėdėjau ant ilgos rudos vinilinės sofas. Pamenu, kad veikė televizorius. Aš žiūriu į savo smilių ir matau šlaką, paskui pakeliu akis, pasuku galvą į dešinę ir matau veidą, man regis, jis Lailo, bet gali būt ir mano tėvo, nors iš tikrųjų tėvo veido aš neprisimenu.

Taigi, šitas šlakas susijęs su mano savimone. Su mano asmenybės Didžiuoju sprogimu. Sofa. Geltonos ir rudos spalvų marškiniai. Ir aš užgimstu. Esu čia. Ploniui sakiau, kad visa kita man atrodo abejotina, kad ketverių metų iki tos akimirkos lyg nė nebūta. Kai taip pasakiau, Plonis šyptelėjo. Šlakas ant mano dešinio smiliaus, pasakė, reiškia namus.

*

Variklis įjungtas.

– Po perkūnais, filosofe, ką aš tau ką tik sakiau? – surinka Plonis.

– Atsargiai nuspaust pedalą?

– Tu tik spoksojai į mane ir daugiau nieko. Atrodė, klausaisi, bet nė velnio tu nesiklausei. Akimis klaidžiojai po mano veidą ir šen, ir ten, bet girdėt ničnieko negirdėjai.

Kaltas Ogastas. Berniukas nekalba. Tyli kaip žemė, tyli kaip užsiūtas. Kalbėti jis gali, bet nenori. Kiek pamenu, nesu girdėjęs iš jo nė vieno žodžio. Nei man, nei mamai, nei Lailui ir net nei Ploniui. Mintis jis perteikia kuo puikiausiai, labai daug pasako švelniai paliesdamas ranką, nusijuokdamas, papurtydamas galvą. Iš to, kaip atsuka „Vegemite“ stiklainio dangtelį, galima suprasti jo savijautą. Iš to, kaip tepasi ant duonos sviestą, galima suprasti, koks laimingas, iš to, kaip rišasi batų raištelius, – koks liūdnas.

Prieš keletą dienų sėdim mes su juo ant sofos, žaidžiam su „Atari“ konsole „Super Breakout“, ir taip mums smagu, kad žvilgtelėjęs į jį matau, jog jis, dievaži, dabar ketina kažką pasakyti.

– Sakyk, – tariau. – Matau, kad nori. Tai ir sakyk.

Jis nusišypso, pakreipia galvą į kairę, kilsteli kairįjį antakį, o dešine ranka ore nubrėžia lanką tarsi braukdamas sniegą nuo nematomo kupolo, ir šitaip jis man pasako, kad atsiprašo. *Vieną gražią dieną, Ilajau, tu sužinosi, kodėl aš nekalbu. Bet dar ne šiandien, Ilajau. Dabar tavo ėjimas, varyk, po galais.*

Mama sako, kad Ogastas nustojo kalbėti maždaug tada, kai ji pabėgo nuo mano tėčio. Ogastas buvo šešerių. Ji sako, kad visata pavogė iš jos sūnaus žodžius, kai ji nežiūrėjo, kai buvo per daug įsitraukusi į reikalus, apie kuriuos man papasakosianti, kai būsiu

vyresnis, papasakosianti apie tai, kaip visata pavogė jos sūnų ir iškeitė į paslaptinę, be galo keistą ateivį, su kuriuo jau aštunti metai man tenka miegoti dviaukštėje lovoje.

Kartais tai vienas, tai kitas Ogasto bendraklasis, savo nelaimi, pasišaipo iš Ogasto ir jo užsispyrimo nešnekėti. Jo reakcija visada tokia pat: jis prieina prie tą mėnesį itin šlykščiai burnojusio chuligano, nejuočiančio pavojaus, nejuočiančio Ogasto užslėpto psichopatiško įtūžio, ir paleidžia seriją smūgių berniukui į sveikutėlę žiauną, nosį ir šonkaulius, vieną iš trijų šešiolikos smūgių kombinacijų, kurių mamos senas gyvenimo draugas Lailas begalę žiemos savaitgalių nepailsdamas mus mokė užpakaliniame kieme stovinčioje pašiūrėje su sena ruda odine bokso kriaušė. Lailas niekuo taip netiki, kaip tu, kad sulaužant nosį galima pakeisti reikalų padėtį.

Mokytojai paprastai stoja už Ogastą, nes jis puikiausias mokinys, kaip reta atsidavęs mokslui. Kai pas mus pasibeldžia vaikų psichologai, mama skubiai ištraukia parodyti naujo entuziastingo dar vieno mokytojo atsiliepimo, kad mokyti Ogastą kiekvieno mokytojo svajonė ir kad Kvynslando švietimo sistemai praverstų daugiau tokių vaikų kaip jis, nebylių nebylys.

Mama sako, kad būdamas penkerių ar šešerių Ogastas valandų valandas spoksodavo į vaizdą atspindinčius paviršius. Kai aš, mamai kepant morkų pyragą, virtuvėje ant grindų barškindavau žaislinius sunkvežimius ir žaisdavau su kaladėlėmis, jis spoksodavo į seną apskritą mamos kosmetinį veidrodėlį. Valandas sėdėdavo prie balučių žiūrėdamas į savo atspindį, ne grožėdamasis savimi, o, kaip mamai atrodė, tyrinėdamas, tarsi ko ieškodamas. Praeidamas pro praviras mudviejų miegamojo duris, ne sykį užklupau jį darant grimasas prieš veidrodį, stovintį ant senos faneruotos komodos. „Jau radai?“ – būdamas devynerių,

kartą paklausiau. Jis atsisuko nuo veidrodžio, veidas buvo bejausmis, ir iš trūkčiojančio lūpų kampučio supratau, kad anapus kreminių mūsų miegamojo sienų esama pasaulio, kuriame aš nei pasiruošęs, nei norėčiau gyventi. Bet ir toliau, išvydęs jį spoksant į save, vis klausdavau to paties: „Jau radai?“

Jis nuolat spoksodavo į mėnulį, pro mudviejų miegamojo langą stebėdavo jo kelionę virš mūsų namo. Žinojo, kur kokiu kampu krinta mėnulio šviesa. Kartais pusiaunaktį jis su pižama nemačiomis išlipdavo pro mūsų langą, išvyniodavo laistymo žarną, nusitempdavo iki šaligatvio ir ten kelias valandas sėdėdavo, tyliai leisdamas į gatvę vandenį. Žiūrint tinkamu kampu, milžinišką balą užpildydavo sidabriškas mėnulio pilnatis atspindys. „Mėnulio tvenkinys“, – iškilmingai pareiškiau vieną šaltą naktį. Ogastas nušvito, dešine ranka apkabino mane per pečius ir linktelėjo galvą, kaip, galimas daiktas, linkteldavo Mocartas pasibaigus Džino Kriminzo mėgstamai operai „Don Giovanni“. Tada atsiklaupė ir dešinės rankos smiliumi skersai mėnulio tvenkinį dailia raščiū parašė tris žodžius.

Berniukas nuryja visatą.

Ogastas mane ir išmokė dėmėtis smulkmenas, iš veido bruožų nustatyti žmogaus charakterį, būseną, išpešti kuo daugiau informacijos nežodiniaus būdais, iš duomenų apie visus mano akiraityje esančius nebylius daiktus, daiktus, kurie kalba be žodžių, ištraukti sakinius, pasakojimus, istorijas. Iš Ogasto sužinojau, kad ne visada būtina klausytis. Pakanka žiūrėti.

*

„Land Cruiser“ sukriokia, metalas atgyja, ir aš kratausi ant plastiku aptrauktos sėdynės. Iš šortų kišenės išslydę du kramtomosios gumos „Juicy Fruit“ gabaliukai, kuriuos nešiojausi septynias va-

landas, įkrinta į skylę sėdynės porolone, kuri Plonio senas, ištikimas, dabar jau nebegyvas baltas mišrūnas Lopas nuolat grauždavo per dažnas jūdviejų keliones iš Brisbano į Džimnos miestą, esantį į šiaurę nuo Kilkojaus, kai Plonis buvo paleistas iš kalėjimo.

Lopo pilnas vardas buvo Lopinys, bet Ploniui pasidarė sunku jį ištarti. Jis su šunimi reguliariai ieškodavo aukso Džimnos miško tankmės slepiamo upokšnio vagoje, kurioje, kaip Plonis iki šiol tebėra įsitikinęs, aukso esama tiek, kad pats karalius Saliamonas išsižiotų. Jis tebevažinėja ten su savo sena keptuve kiekvieno mėnesio pirmąjį sekmadienį. Bet, sako, be Lopo ieškoti aukso nebe taip smagu. Lopas jo ieškodavo su užsidegimu. Uoste užuosdavo. Plonio manymu, Lopas godžiai troško aukso, buvo pirmasis šuo pasaulyje, sirgęs aukso karštligė.

– Viliojo jį aukso blizgesys, – sako jis. – Stačiai varė iš proto.

Plonis pastumdo pavarų svirtį.

– *Nepamiršk įmint sankabą.* Pirmą pavarą. Atleist sankabą.

Palengva spaudžia greičio pedalą.

– Ir laikyk koją ant pedalo.

Griozdiškas „Land Cruiser“ pavažiuoja tris metrus palei žolėtą kelkraštį, ir Plonis sustabdo automobilį lygiagrečiai su Ogastu, dešiniu smiliumi skubriai rašantį gryname ore. Mudu su Ploniu tuojau pat pasukam galvas į kairę pasižiūrėti akivaizdaus Ogasto kūrybiškumo protrūkio. Baigęs rašyti pilną sakinį, jis baksteli į orą tarsi dėdamas tašką. Vilki savo mėgstamus trumparankovius marškinėlius su lanku išrašytais žodžiais „You Ain’t Seen Nothin’ Yet“. Rudi plaukai užkritę ant kaktos, beveik kaip bitlų. Mūvi Lailo senus mėlynos ir geltonos spalvų „Parramatta Eels“ sirgalių šortus, nors iš trylikos nugyventų metų mažiausiai penkerius, sėdėdamas ant sofas su Lailu ir manimi, stebi „Parramatta Eels“ varžybas, regbiu visiškai nesidomi. Mūsų mylimas

paslaptingas berniukas. Mūsų Mocartas. Ogastas vienais metais vyresnis už mane, tačiau jis vienais metais vyresnis už visus. Ogastas vienais metais vyresnis už visatą.

Parašęs penkis pilnus sakinius, jis lyžteli smiliaus galiuką, tarsi dažytų rašale plunksną, tada vėl atsiduoda kažkokiai mistiškai jėgai, vedžiojančiai nematomą plunksną, kuria jis rašo savo nematomus sakinius. Plonis, rankas uždėjęs ant vairo, nenuleisdamas akių nuo Ogasto, giliai užsitraukia suktinės.

– Ką jis dabar rašo? – klausia Plonis.

Ogastas į mus, spoksančius, nekreipia dėmesio, akimis seka tik raides priešais jį mėlynuojančiame danguje. Galbūt mintyse jis rašo ant nesuskaičiuojamų liniuoto popieriaus lapų, o gal regi juodas linijas išbrėžtas skersai dangų. Aš matau jo rašto veidrodinį atspindį. Jei žvelgiu į jį tinkamu kampų, jei pakankamai aiškiai įžiūriu raides, galiu skaityti, galvoje jas veidrodiskai apversdamas, apsukdamas.

– Vieną ir tą patį sakinį.

– Koks tas sakiny?

Saulė Ogastui virš peties. Balta karšta dievybė. Ranką sau prie kaktos. Jokios abejonės.

– Tavo galas negyva mėlyna kareitaitė.

Ogastas sustingsta. Įsistebeilija į mane. Iš išvaizdos mudu panašūs, tik aš prastesnė jo kopija, jis stipresnis, gražesnis, visas veidas glotnus, glotnus kaip veidas, kurį jis mato spoksodamas į mėnulio tvenkinį.

Pakartok.

– Tavo galas negyva mėlyna kareitaitė.

Ogastas nežymiai šypteli, papurto galvą, žiūri į mane kaip į keistuolį. Į tokį, kuris išsigalvoja, ko nėra. *Tu amžinai išsigalvoji, ko nėra.*

– Taip, taip, aš mačiau. Jau penkios minutės, kaip tave stebiu.

Jis plačiai nusišypso ir delnu energingai braukia nuo dangaus savo žodžius. Plonis taip pat plačiai nusišypso, palinguoja galvą.

– Tas berniukas žino atsakymus, – sako Plonis.

– Kokius? – klausiu.

– Atsakymus į klausimus, – sako Plonis.

Jis įjungia atbulinę pavarą, pavažiuoja tris metrus atgal, sustabdo.

– Dabar tavo eilė.

Plonis užsikosi, atsikrenkštęs spjauna rudas nuo tabako seiles pro šoninį langą ant saulės išdeginto, duobėto asfalto. Sandakano gatvė, keturiolika žemų išsikėtojusių namų, apkaltų kaip ir mūsiškis fibrocemento plokštėmis: kreminėmis, žalsvomis, žydromis. Mano Dara, mažutis priemiestis, priglaudęs pabėgėlius iš Lenkijos ir Vietnamo bei sunkmečio atgintus pabėgėlius, tokius kaip mama, Ogastas ir aš, aštuntus metus leidžiantys čia, tremtyje, slėptuvėje, toli nuo viso pasaulio, tuščioje saloje išlaipinti gyvieji keleiviai didžiulio laivo, gabenančio Australijos visuomenės atmatas, nuo Amerikos ir Europos, ir Džeinės Seimur atskirti vandenynų ir Didžiojo barjerinio rifo, paskui dar 7 000 kilometrų ilgio Kvynslando kranto linijos, paskui viaduko, kuriu automobiliai pasiekia Brisbano miestą, o dar labiau atskirti netoliese esančios Kvynslando cemento ir kalkių bendrovės gamyklos, nuo kurios vėjuotomis dienomis per Darą plaukia cemento dulkės, kurios nusėda ant mūsų išsikėtojusio namo žydrų fibrocemento sienų plokščių ir kurias Ogastas ir aš turim, kol neužėjo lietus, su žarna nuplauti, nes lyjant dulkės supuola ir kietomis, pilkomis, graudžiomis gyslomis išvagoja namo priekį ir didįjį langą, pro kurį Lailas mėto savo nuorūkas, o aš mėtau obuolių graužtukus, visur kur sekdamas Lailo pavyzdžiu, nes,

gal kad aš per jaunas ir žalias, Lailas visada rodo pavyzdį, kuriuo verta sekti.

Dara – svajonė, smarvė, išversta šiukšlių dėžė, suskilęs veidrodis, rojus, dubuo vietnamietiškos makaronų sriubos, kupinas krevečių, plastikinės krabienos, kiaulių ausų, gurnų ir papildvės mėsos. Dara – mergaitė, srovės nuplukdyta kanalizacijos vamzdiu, berniukas su snargliu, lendančiu iš nosies, tokios prisirpusios, kad Velykų naktį net šviečia, paauglė, išsitiesusi skersai geležinkelio bėgių, laukiančių ekspreso į Centrinę stotį ir dar toliau, pietų afrikietis, rūkantis sudanietišką hašišą, filipinietis, mūsų kaimynystėje leidžiantis afganiškus narkotikus merginai iš Kambodžos, siurbčiojančiai pieną iš Kvynslando, iš Darling Daunso. Dara – mano tylus atodūsis, mano apmąstymai apie karą, mano bežadis vaikiškas ilgesys, mano namai.

– Kada jie grįš, kaip manai? – klausiu.

– Gan greit.

– Kokio filmo jie nuvažiavo žiūrėt?

Plonis vilki plonus bronzos spalvos užsagstomus medvilninius marškinius, sukištus į tamsėlynius šortus. Jis visą laiką mūvi šitais šortais ir sako, kad pamainai turi tokius pat trejus, bet aš kasdien matau tą pačią skylę jo užpakalinės kišenės apačioje, dešiniame kampe. Jo senos, įdiržusios kojų pėdos, apskretusios purvu, dvokiančios prakaitu, paprastai gerai laikosi mėlynose guminėse šliurėse, tačiau dabar, jam nerangiai ropščiantis iš automobilio, kairė šliurė, užkliuvusi už sankabos pedalo, nustumka. Hudinis sensta. Hudinis tarsi kabinoje su vandeniu įstrigęs Brisbano vakariniame priemiestyje. Net ir Hudinis negali ištrūkti iš laiko. Plonis negali pabėgti nuo MTV. Plonis negali pabėgti nuo Maiklo Džeksono. Plonis negali ištrūkti iš devintojo dešimtmečio.

– „Švelnumo kalba“, – sako jis, darydamas keleivio pusės duris.

Aš nuoširdžiai myliu Plonį, nes jis nuoširdžiai myli Ogastą ir mane. Jaunystėje Plonis buvo kieto, šalto būdo. Su amžiumi sušvelnėjo. Plonis visą laiką mumis rūpinasi, jam svarbu, kaip mums sekasi dabar ir kokie būsime suaugę. Be galo myliu jį už tai, kad stengiasi mus įtikinti, jog kai mamos ir Lailo taip ilgai kaip dabar nėra namie, jie sėdi kine, o ne perpardavinėja heroiną, pirktą iš vietnamiečių restoranų savininkų.

– Ar jį pasirinko Lailas?

Įtarimas, kad mama ir Lailas yra narkotikų perpardavinėtojai, man kilo prieš penkias dienas, kai užpakalinio kiemo pašiūrėje vejpapjovės žolės rinktuve aptikau paketą su puse kilogramo heroino iš Auksinio trikampio. Kai Plonis man sako, kad mama su Lailu išvažiavo į kiną pasižiūrėti „Švelnumo kalbos“, esu tikras, kad jie yra narkotikų perpardavinėtojai.

Plonis nuveria mane akimis.

– Persėsk, gudročiau, – burbteli puse burnos.

Įjungti sankabą. Pirmą pavarą. Ir laikyti koją ant pedalo. Automobilis šokteli į priekį, ir mes važiuojam.

– Padidink greitį, – sako Plonis.

Iki galo ištiesęs dešinę koją, basa pėda įminu pedalą, ir mes per veją nuriedam iki pat kaimynės ponios Dudzinski rožių krūmo, augančio palei šaligatvį.

– Suk į gatvę, – juokdamasis sako Plonis.

Staigiai suku vairą į dešinę, ir automobilis per nutekamąjį griovelį išrieda ant Sandakano gatvės asfalto.

– Mink sankabą. Antrą pavarą, – paragina Plonis.

Dabar didesniu greičiu. Pro Fredžio Polardo namus, pro Fredžio Polardo sesę Ivę, gatve stumiančią žaislinį vežimėlį su begalve Barbe.

– Stabdyt? – klausiu.

Plonis pasižiūri į užpakalinio vaizdo veidrodėlį, užmeta akį į šoninio vaizdo veidrodėlį.

– Ne-a, velniai nematę. Apvažiuk kartelį aplink kvartalą.

Ijungiu trečią pavarą, ir mes dardam keturiasdešimties kilometrų greičiu. Mes laisvi. Mes ištrūkom. Aš ir Hudinis. Bėgliai. Du didūs išsivadavimo meistrai, sprunkantys nuo policijos.

– Aš *vairuooojū!* – sušunku.

Plonis juokiasi, jo sena krūtinė švokščia.

Kairėn, į Svanvelderio gatvę, pirmyn pro senąjį Antrojo pasaulinio karo laikų lenkų imigrantų centrą, kur, atvykę į Australiją, pirmosiomis dienomis gyveno Lailo mama ir tėtis. Kairėn, į Bučerio gatvę, kur Frimanai laiko pulkelį egzotiškų paukščių: klykaujantį povą, laukinę žąsį, muskusinę antį. Skrisk, tu laisvas paukštis. Vairuok. Vairuok. Kairėn, į Hardžio gatvę, kairėn, atgal į Sandakano.

– Stabdyk, – sako Plonis.

Staigiai nuspaudžiu stabdį, atleidžiu sankabą, variklis užgęsta, ir automobilis vėl stovi lygiagrečiai su Ogastu, kuris atsidėjęs teberašo gryname ore žodžius.

– Ar matei mane, Gasai? – sušunku. – Ar matei, kaip vairavau, Gasai?

Jis neatitraukia akių nuo savo žodžių. Berniukas net nematė, kad mes buvom išvažiuavę.

– Ką dabar jis ten keverzoja? – klausia Plonis.

Ogastas rašo ir rašo du tuos pačius žodžius. Ranką iškėlusią, koją atstaciųsią didžiąją „K“. Putlią mažąją „e“. Liesutę mažąją „i“, statmeną brūkšnelį ore su vyšnaite ant viršaus. Ogastas sėdi ant tvorelės savo įprastoje vietoje, šalia tarpelio, kur trūksta vienos plytos, per dvi plytas nuo raudonos plieninės pašto dėžutės.

Ogastas yra trūkstama plyta. Mėnulio tvenkinys yra mano brolis. Ogastas yra mėnulio tvenkinys.

– Du žodžius, – sakau. – Vardą iš „K“.

Jos vardas man asocijuosis su diena, kai mokiausi vairuoti, ir man amžinai ją primins trūkstama plyta, mėnulio tvenkinys, Plonio „Toyota Land Cruiser“, įtrūkis Plonio automobilio priekinio lango stikle, mano laimę nešantis šlakas ir visa, kas susiję su mano broliu Ogastu.

– Kokį vardą? – klausia Plonis.

– Keitlina.

Keitlina. Jokios abejonės. Keitlina. Tas dešinys smilius ir beribis mėlyno dangaus popieriaus lapas su tuo jame išrašytu vardu.

– Ar pažįsti kokią nors Keitliną? – klausia Plonis.

– Ne.

– Koks kitas žodis?

Seku Ogasto pirštą, vinguriuojantį dangumi.

– Spaiz, – sakau.

– Keitlina Spaiz, – sako Plonis. – Keitlina Spaiz. – Susimąstęs užsitraukia cigaretės. – Kaip, po velnių, suprast?

Keitlina Spaiz. Jokios abejonės.

Tavo galas negyva mėlyna karetaitė. Berniukas nuryja visatą. Keitlina Spaiz.

Jokios abejonės.

Tai atsakymai.

Atsakymai į klausimus.